

מלחמה - אתחלתא דנאולה (מנילה ז'עב)

מלחמה שלום

תיבה אחר תיבה בסוד אחדות הבריא

אדיר

דיר בהקשר למלחמה

מצאנו שלשון אדיר משמש בהקשר למלחמה, דכתיב נאָדירי פֿפֿח (שמות טו, ו) וכדכתיב (ישעיהו לג, כא) נָצִי אֲדִיר לֹא יַעֲבֹרֵנּוּ. וביאר המלבי"ם (יחזקאל ל, ט), וז"ל, בָּצִים. הם אניות גדולות, אניות מלחמה, כמו נָצִי אֲדִיר לֹא יַעֲבֹרֵנּוּ (ישעיהו לג, כא), עכ"ל. וכן כתב אברבנאל (ישעיהו, שם), וז"ל, נָצִי אֲדִיר כִּי יבוא ויעבור בנהרים וביאורים להלחם עם ישראל, חבליהם יהיו נפסקים ונטושים באופן שלא יהיה להם חוזק כלל, עכ"ל.

וכתב בשערי צדק (השער החמישי), וז"ל, והשם שהוא נאמר על דגל המלחמה והדין, שהוא אלקים, הכינויין שהן צורת חיילים, הן: אדיר, שופט, דין, חזק, כביר, כח, איש מלחמה, גבר, פוקד עמך, ומשלם גמול, עכ"ל.

אדיר לשון גבורה

וכן אדיר הוא לשון גבורה, כמ"ש הרד"ק (ספר השורשים, ערך אדר), וז"ל, כל אשר תמצא מעיקר זה, הוא לשון גדולה ועוצם גבורה, עכ"ל. וכמ"ש המהרש"א (ראש השנה, כג ע"א), וז"ל, דלשון אדיר יפול על הגבור, עכ"ל. ומתגלה הגבורה בפרט בתקיפת יד, כדברי התורה תמימה (שמות, פרק טו הערה כ), וז"ל, יונח התאר אדיר על תקיפת היד, עכ"ל.

והרי שאדיר הוא לשון חוזק ומלחמה ובפרט אצל אדם שהוא חוזק יד, שנלחם בידיו עם האויב.

פנימיות אדיר - רחמים

אולם בפנימיות מדת אדיר גנוז רחמים, כמ"ש באמרי מנחם (שקלים, אות י), וז"ל, מדת היסוד, שע"ז נהפך הכל לרחמים, שנאמר (תהלים, צג, ד) אֲדִיר בְּקִרְוֹם הוֹי"ה (שם הו"ה, מידת רחמים כנודע) וכו', ע"י כח היסוד נהפך לרחמים גמורים, עכ"ל, עיי"ש.

ויתר על כן כתב הרמ"ז (אם לבינה אות ס', ד"ה או יובן באופן עמוק, ונלענ"ד), וז"ל, וזהו שאמר (תהלים עו, ד) שָׁמָּה שִׁבְרָה רִשְׁפִי קִשְׁתִּי, הם הגבורות שהיו חזקות מאוד באופן שהיו בה 'שן וחרב', 'מגן' הוא סוד 'אל' הרמוז במלת שלם (כמ"ש (בראשית יד, יח - כ) ומלְכִי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם וכו', וברוך אֵל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן צָרָה בְּיָדָהּ, עיי"ש). ו'חרב' הוא הנרמז במלת 'ירו' (גימטריה, חרוב - ירו), ובזה יש מלחמה (ופסוק זה שאמרו מלכי צדק 'מלך שלם' אמרו כששב אברהם מן המלחמה). אמנם נָאֹר אֶתָּה אֲדִיר (תהלים עו, ה), ר"ל הארת החסדים, דהיינו המרמז באומרו 'נָאֹר', כי כל אור הוא מאברהם, ונאור הוא רנ"ז הנזכר למעלה, עכ"ל, עיי"ש כל דבריו.

אדיר נאמר על האבות בכלל ובפרט על אברהם

ולשון אדיר נאמר על האבות בכלל, כדברי הגמרא (מנחות דף נג ע"א), וז"ל, איני (הקב"ה) מחזיק טובה אלא לאברהם יצחק ויעקב, שהודיעוני תחלה בעולם, שנאמר (תהלים טז, ג) לְקַדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה נִאֲדָרִי כָּל חֲפָצִי בָּם, עכ"ל. ובפרט נאמר על אברהם - ראש המודעים יחודו יתברך בעולם. ונמצא שחיצוניות אדיר הוא גבורה, חוזק ומלחמה, ופנימיות אדיר הוא רחמים חסדים ושלום, והבן.

א ועיין במהרש"א (מנחות נג ע"א, ד"ה יבא אדיר), וז"ל, מבואר לשון אדיר מלשון חוזק ואומץ בדרך הידור במתחכם להתחזק על דבר מה, וקאמר המצריים נקראו 'אדירים' ע"ש שהתחכמו להתחזק על ישראל, כמ"ש (שמות א, י) הִבֵּה נְתַסְפָּקָה לוֹ, לדונם במים שכבר נשבע שלא יביא מבול לעולם, כדאיתא פ"ק דסוטה, לאדירים אלו ישראל ע"ש שמתחכמים להתחזק בעבודת בוראם, כמ"ש (תהלים טז, ג) לְקַדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה נִאֲדָרִי כָּל חֲפָצִי בָּם, יבא אדיר שהוא הקדוש ברוך הוא אשר לו האדרת והחכמה ונתן חכמה ודעת למי הים לשנות טבעם שיתחזקו עצמם בקריעתם על עמדם עד שיבאו המצריים לתוכו, כמ"ש (שמות טו, ח) נַעֲרָמוּ מִן שִׁתְּרָגוֹמוֹ חֲכִימוֹ מִיָּא כְּדֵאִיתָא נְמִי בְּמִדְרָשׁוֹת, והוא פירוש הכתוב (תהלים צג, ד) מִשְׁכְּרֵי יָם אֲדִירִים הֵיוּ לְהִתְחַכֵּם כִּדִּי לְהִתְחַזֵּק עַל הַמִּצְרִיִּים גַּם שֶׁהֵם בְּעֵלֵי טִבַּע וְאֵינָם בְּעֵלֵי דַעַת, הִיָּה זֶה כִּי אֲדִיר בְּקִרְוֹם ה', לתת חוזק וחכמה למים היפך טבעם, עכ"ל.

ב ועיין פרדס רימונים לרמ"ק (שער כג פ"א, ערך אדיר).

ג ועיי"ש, שחילק בין אדיר וגבורה של הקב"ה, שעליו יתברך נאמר אדיר במרום שוכן בגבורה (ברכות נה ע"ב), לבין אדיר הנאמר אצל בשר ודם.

ד חרוב מלשון חרב, חרב מחריב ונעשה חרוב.